

เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งทางโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีให้ไปประชุมที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและผู้ประกอบการรายอื่นได้รับแจ้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้การดำเนินการออกใบอนุญาตต่าง ๆ สอดคล้องกับเงื่อนไข ขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินการของกลุ่มสำหรับประชาชน ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยระเบียบดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไข (เพิ่มเติม) ขึ้นมาใหม่ ในหมวด ๒ ข้อ ๗ (๕) กำหนดว่า รายละเอียดเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง ข้อ (๕.๔) หนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ กรณีแร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี เป็นเหตุให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถลงรับงานทะเบียนทั่วไปหรือจดทะเบียนคำขอให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ทั้งที่ผ่านมาตรการต่ออายุใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (ต่อเนื่อง) ระเบียบกรมทรัพยากรธรณี ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๓๑ ไม่ได้กำหนดว่าต้องมีหนังสืออนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่มาประกอบการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง โดยระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหากับผู้ประกอบการที่มีสถานที่เก็บกองแร่ครอบครองอยู่ในพื้นที่อุทยาน พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ทหาร หรือพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายของหน่วยงานราชการต่าง ๆ เนื่องจากที่ผ่านมาการขออนุญาตใช้พื้นที่จากเจ้าของพื้นที่ในหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องมีใบอนุญาตครอบครองแร่หรือใบอนุญาตอื่นใดไปใช้ประกอบการยื่นคำขอ หากไม่มีเอกสารใบอนุญาตต่าง ๆ ส่วนราชการเจ้าของพื้นที่ก็จะไม่รับเรื่อง เนื่องจากเอกสารประกอบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงเป็นความขัดแย้งกันระหว่างระเบียบของหน่วยงานราชการ อีกทั้ง ระเบียบฉบับดังกล่าวยังขัดกับหลักการในการออกกลุ่มประชาชนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ต้องการให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และชัดเจนในการประกอบกิจการและการยื่นขออนุญาตต่อส่วนราชการ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีการปิดประกาศระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ยื่นคำขอ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การออกระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการเพิ่มเติมข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย และขัดต่อมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติ

/การอำนวยความสะดวก...

การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจากไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในคู่มือประชาชน ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือเงื่อนไขใดๆ ที่เกินขอบข่ายกฎหมายนั้น ๆ กำหนดเพื่อขัดขวางขัดแย้งกับมาตรา ๑๕๒ ตรี แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

๒. ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สามารถดำเนินการพิจารณาปัญหาตามข้อพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้คู่มือประชาชนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และเสนอปัญหาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาได้ตามปกติ

๓. ทูลเกล้าฯ ถวายการบังคับใช้ระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ไว้ก่อนในระหว่างการพิจารณาคดี

ศาลมีคำสั่งไม่รับคำขอให้ศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนการพิพากษาของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีอำนาจหน้าที่พัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการประกอบกิจการเหมืองแร่ และบริหารงานทั้งปวงของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ รวมทั้งรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ซึ่งอำนาจหน้าที่และภารกิจเป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ ผู้ถูกฟ้องคดีมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดปฏิบัติราชการแทนในเรื่องสั่งการ การอนุญาต การปฏิบัติราชการ และมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบ โดยมีอำนาจหน้าที่รับคำขอและออกใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และมีคำสั่งมอบหมายให้

/อุตสาหกรรม...

อุตสาหกรรมจังหวัดปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจหน้าที่รับคำขอและออกใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ทั้งนี้ อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี เป็นหัวหน้าส่วนราชการในภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีอำนาจหน้าที่กำกับ ควบคุม ดูแล และดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑

กรณีผู้ฟ้องคดียื่นแบบคำขอเพื่อต่ออายุใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ชนิดแร่ดีบุกปนมลทิน จำนวน ๑๑๐ ทาบหลวง และแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำหรือมูลดินทรายที่แร่ดีบุกเจือปน จำนวน ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน จำนวน ๒ คำขอ ต่อสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี สืบเนื่องจาก ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับช่วงการทำเหมืองจากนางสุรชวดี บุขสาย ผู้ถือประทานบัตรที่ ๑๕๘๖๘/๑๒๐๖๗ ชนิดแร่ดีบุก ที่ตำบลวังกระแจะ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี เนื้อที่ ๒๗ ไร่ ๑ งาน ๓๖ ตารางวา ซึ่งประทานบัตรมีอายุ ๒๕ ปี นับแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ และสิ้นอายุวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ พื้นที่ประทานบัตรดังกล่าว อธิบดีกรมป่าไม้โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุญาตให้นางสุรชวดีเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังใหญ่ - แม่น้ำน้อย เป็นการชั่วคราว ซึ่งต่อมาพื้นที่ประทานบัตรดังกล่าวถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เมื่อประทานบัตรสิ้นอายุ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปตรวจสอบพบแร่คงเหลืออยู่เป็นปริมาณ ๑๑๐ ทาบหลวง และมีการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีมีแร่ดีบุกปนมลทิน จำนวน ๑ กอง น้ำหนัก ๑๑๐ ทาบหลวง ไว้ในครอบครอง ณ บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังกระแจะ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ได้ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการออกใบอนุญาตต่อเนื่องจากใบอนุญาตเดิม ในระหว่างนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อขอครอบครองมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน ซึ่งเป็นตะกอนแร่ตกค้างอยู่ในพื้นที่ อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ จึงได้ออกใบอนุญาตที่ ๑๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองมูลดินทรายที่มีดีบุกเจือปน จำนวน ๑ กอง น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน โดยให้สิ้นอายุวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ และเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงหัวหน้าอุทยานแห่งชาติไทรโยค ขออนุญาตเข้าไป

/ดำเนินการ...

ดำเนินการขนย้ายมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน ตามใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองที่ ๑๙/๒๕๕๕ ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ เพื่อขอครอบครองมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน เนื่องจากใบอนุญาตครอบครองเดิมสิ้นอายุ อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ จึงได้ออกใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้สิ้นอายุวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีหนังสือหาหรือผู้ถูกฟ้องคดีว่า มูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปนถือเป็นแร่หรือไม่ และการขอเข้าไปขนย้ายมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปนซึ่งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีความถูกต้องตามเงื่อนไขประทานบัตรหรือไม่ อย่างไร และมีการกำหนดระยะเวลาในการขนแร่หรือขนมูลดินทรายออกจากพื้นที่ประทานบัตรหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีตอบข้อหาหรือว่า มูลดินทรายตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ หมายความว่ารวมถึง เปลือกดิน ทราย กรวด หรือหินที่เกิดจากการทำเหมือง ดังนั้น มูลดินทรายจึงมิใช่แร่ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มิได้บัญญัติให้มูลดินทรายที่ได้จากการทำเหมืองตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่ผู้ถือประทานบัตรหรือผู้รับช่วงการทำเหมือง จึงยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน การจะขนมูลดินทรายภายหลังประทานบัตรสิ้นอายุ จึงเป็นสิทธิของเจ้าของที่ดินที่จะอนุญาตหรือยินยอมให้ขนหรือไม่ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ขอแก้ไขประเภทแร่ในใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ จากมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน เป็นแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี จึงแก้ไขใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ เป็นมีแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำไว้ในครอบครอง และเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ กระทรวงอุตสาหกรรมมีหนังสือชี้แจงอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีว่า มูลดินทรายไม่ถือเป็นแร่ แต่มูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปนเป็นแร่เปอร์เซ็นต์ต่ำ การครอบครองแร่เปอร์เซ็นต์ต่ำจึงต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมทรัพยากรธรณี ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่มีไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๓๑ ข้อ ๕ (๖) ประกอบข้อ ๑๐ วรรคสาม กล่าวคือ ก่อนที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะออกใบอนุญาตให้มีแร่เปอร์เซ็นต์ต่ำไว้ในครอบครองให้ทำความเห็นเพื่อขอความเห็นชอบจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อน ซึ่งในการออกใบอนุญาตที่ ๑๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ และใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี

/ไม่ได้เสนอ...

ไม่ได้เสนอเรื่องขอความเห็นชอบจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อน อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีจึงส่งเรื่องคำขอที่ ๒๑/๒๕๕๖ ตามใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า แร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ จำนวน ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน ตั้งอยู่ในพื้นที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นพื้นที่ ต้องห้ามตามกฎหมาย จึงให้อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีแจ้งผู้ฟ้องคดียื่นขอใช้ประโยชน์ ในพื้นที่และทำความเข้าใจกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ก่อน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงจะพิจารณา ให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีมีแร่ไว้ในครอบครอง ต่อมา ได้มีพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งประกาศใน ราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ให้มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยบังคับกับบรรดาการอนุญาต การจดทะเบียนหรือการแจ้งที่มีกฎหมายหรือกฎกำหนดให้ต้องขออนุญาต จดทะเบียนหรือแจ้ง ก่อนจะดำเนินการใด และเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ได้เริ่มบังคับใช้คู่มือสำหรับ ประชาชนที่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้จัดทำคู่มือดังกล่าว โดยคู่มือสำหรับประชาชนได้ผ่านการตรวจสอบ จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการแล้ว ซึ่งในเรื่องการขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ใน ครอบครอง (แบบแร่ ๒๓) ถูกจัดเก็บอยู่ในศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการที่เว็บไซต์ <https://www.info.go.th> ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออก ระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอ มีไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับคู่มือสำหรับประชาชนในเรื่อง การขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบแร่ ๒๓) หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีได้รับหนังสือขอครอบครองต่อเนื่องแร่ดีบุก ปนมลทิน น้ำหนัก ๑๑๐ ทาบหลวง และแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน ของผู้ฟ้องคดี จากการตรวจสอบการขอครอบครองต่อเนื่องแร่ดีบุกปนมลทิน น้ำหนัก ๑๑๐ ทาบหลวง พบว่า แร่ดังกล่าวได้ถูกบรรจุอยู่ในถุงเรียบร้อยแล้ว จึงรับคำขอใบอนุญาตมีแร่ดีบุก ปนมลทินไว้ในครอบครอง น้ำหนัก ๑๑๐ ทาบหลวง เป็นเลขรับที่ ๖๖๐๗ ส่วนการตรวจสอบ การขอครอบครองต่อเนื่องแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน พบว่า แร่ดังกล่าววางกองอยู่บนพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติมีต้นหญ้าขึ้นปกคลุมโดยทั่วไป มีลักษณะกลมกลืนไปกับสภาพพื้นที่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี จึงยังไม่ดำเนินการลงเลขที่รับคำขอใบอนุญาตมีแร่ดังกล่าว ต่อมา อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี มีหนังสือ ที่ กจ ๐๐๓๓(๒)/ว ๒๒๗๖ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า

/ระเบียบ...

ระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองต้องมีหนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กรณีแร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี ประกอบกับมีหนังสือรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบว่า ผู้ฟ้องคดีขอให้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีดำเนินการรับจดทะเบียนคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองให้กับผู้ประกอบการทุกรายในจังหวัดกาญจนบุรีตามปกติ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๕๑๑/๑๗๓ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ แจ้งอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีว่า พื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่ส่วนราชการอื่นที่หน่วยงานเจ้าของพื้นที่สามารถอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้ ไม่ใช่พื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมาย ตามระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ (๕.๔) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีสามารถรับจดทะเบียนคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองได้

กรณีการออกระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่าตามข้อ ๗ (๕) (๕.๔) ของระเบียบดังกล่าว กำหนดให้ผู้ประสงค์จะยื่นขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง กรณีเป็นแร่เปอร์เซนต์ต่ำ ให้แจ้งผู้ขอยื่นแบบคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบคำขอ ๒๓) พร้อมเอกสารประกอบคำขอ ได้แก่ หนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กรณีแร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือสำหรับประชาชนในเรื่องการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบแร่ ๒๓) ที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไข ในการยื่นคำขอและในการพิจารณาอนุญาตว่า แร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองต้องไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมาย เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น ซึ่งการกำหนดเนื้อหาในข้อ ๗ (๕) (๕.๔) เพื่อป้องกันมิให้ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐที่อยู่ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ต้องถูกทำลายหรือทำให้เสียหายไป เพราะการขออนุญาตมีแร่ หรือขออนุญาตมีแร่ นอกจากนี้ มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ กำหนดห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือหรือครอบครองที่ดิน แคว้นทางเก็บหา นำออกไป หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราบ แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือเข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหาประโยชน์

/วันแต่...

เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อผู้ฟ้องคดีละเลยปล่อยให้แร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำวางกองอยู่บนพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ มีต้นหญ้าขึ้นปกคลุมโดยทั่วไป มีลักษณะกลมกลืนไปกับสภาพพื้นที่ และพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตแร่ดีบุก หากผู้ฟ้องคดีจะดำเนินการขอครอบครองเพื่อขนย้ายแร่ออกจากพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ ย่อมทำให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น การจะออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีครอบครองแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ จำนวน ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน จำต้องพิจารณาถึงการยินยอมของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในฐานะหน่วยงานผู้ดูแลรับผิดชอบทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ที่วางกองแร่อยู่ด้วย ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพพื้นที่ การกำหนดเนื้อหาในข้อ ๗ (๕) (๕.๔) จึงเป็นการกำหนดตรวจสอบการขออนุญาตของผู้ยื่นคำขอมิแร่ไว้ในครอบครองทุกราย ไม่ใช่เฉพาะผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่สอดคล้องกับหนังสือสำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๐๐/ว ๒ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือดังกล่าวกำหนดประเภทกระบวนงานบริการเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ กระบวนงานบริการที่เบ็ดเสร็จในหน่วยงานเดียว กระบวนงานบริการที่เชื่อมโยงหลายหน่วยงาน กระบวนงานบริการที่ต่อเนื่องจากหน่วยงานอื่น และกระบวนงานบริการที่ให้บริการในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ซึ่งการแบ่งประเภทกระบวนงานบริการไว้เพื่อให้เกิดความชัดเจนเพื่อหาข้อสรุประยะเวลาการตรวจสอบเอกสารในการยื่นคำขอและการพิจารณาอนุญาตที่จะประกาศให้ประชาชนรับทราบโดยกำหนดลงในคู่มือสำหรับประชาชน เมื่อคู่มือสำหรับประชาชนในเรื่องการขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบแร่ ๒๓) ออกมาบังคับใช้ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาอนุญาตให้มีแร่ไว้ในครอบครองรวม ๓๐ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ออกระเบียบเพื่อวางแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้อยู่ภายในกำหนดระยะเวลาตามคู่มือสำหรับประชาชน สำหรับกรณีข้อ ๑๕ ของระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง หากมีแร่เหลืออยู่และผู้ขอรายเดิมประสงค์จะครอบครองแร่ดังกล่าว ให้ผู้ขอยื่นขอมิแร่ไว้ในครอบครองใหม่ และดำเนินการตามหมวด ๒ และหมวด ๓ ซึ่งตามข้อ ๑๕ ของระเบียบดังกล่าวไม่ได้มีผลเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขหรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับ

/ประชาชน...

ประชาชน นอกจากนี้ ในการขอครอบครองแร่ที่เหลือจากการทำเหมืองที่สิ้นอายุก็ไม่ได้ก่อให้เกิดการประกอบกิจการทำเหมืองแร่อีก ซึ่งตามปกติในการขอครอบครองแร่ก็เพื่อผู้ขอจะได้มีสิทธิครอบครองแร่ และดำเนินการขออนุญาตย้ายแร่ออกไปจำหน่ายให้กับผู้ซื้อ เพื่อนำไปใช้เชิงพาณิชย์หรืออุตสาหกรรมต่อไป ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองจึงไม่เป็นการหรือการดำเนินการต่อเนื่องกัน ทั้งข้อ ๑๕ ของระเบียบดังกล่าวไม่ได้มีเนื้อความที่ขัดแย้งกับเนื้อความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

สำหรับการพิจารณาคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีและสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีต้องปฏิบัติตามคู่มือสำหรับประชาชนในเรื่องการขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบแร่ ๒๓) ที่ออกมาบังคับใช้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์จะขออนุญาตครอบครองแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน เพื่อขนย้ายออกจากพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีผู้รับคำขอของผู้ฟ้องคดีตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดียื่นเอกสารหลักฐานมาไม่ครบถ้วนจึงทำบันทึกไว้และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ต้องยื่นหนังสือของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีขอครอบครองแร่ดังกล่าวนั้นตั้งอยู่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าไปในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติเพื่อดำเนินการครอบครองและขนย้ายแร่ออกจากพื้นที่ดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ยื่นหนังสือของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มาพร้อมกับคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีทราบอยู่แล้วว่าต้องดำเนินการอย่างไร และใช้เอกสารหลักฐานใดบ้างตามที่คู่มือสำหรับประชาชนกำหนดไว้ แต่ไม่ดำเนินการให้เรียบร้อย ซึ่งตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอให้ทราบ โดยไม่ได้กำหนดว่าคำขอใดที่มีเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องลงเลขที่รับคำขอไว้ก่อน การที่สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีลงรับหนังสือขอครอบครองต่อเนื่องแร่ดีบุกปนมลทิน น้ำหนัก ๑๑๐ หาบหลวง และแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน เลขรับที่ ๖๑๓๑ เพื่อดำเนินการตรวจสอบคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองพร้อมเอกสารหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอ จึงเป็นการกระทำที่ชอบ

/ด้วยกฎหมาย...

ด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางเป็นคดีหมายเลขดำ
ที่ ส. ๒/๒๕๕๘ เกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำขอใบอนุญาตครอบครองแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ
หรือมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน น้ำหนัก ๓๐๙,๕๐๐ เมตริกตัน

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๑๐๕
ไม่ได้กำหนดให้การยื่นคำขอมิแร่ไว้ในครอบครอง ต้องมีหนังสืออนุญาตจากหน่วยงาน
ที่รับผิดชอบพื้นที่มาประกอบในการยื่นคำขอหรือการต่ออายุใบอนุญาต (ต่อเนื่อง) ซึ่งเดิม
การขอมิแร่ไว้ในครอบครองของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นไปตามระเบียบ
กรมทรัพยากรธรณี ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๓๑
โดยแร่ที่ขอครอบครองเป็นแร่เปอร์เซ็นต์ต่ำมีสภาพลักษณะการเก็บกองอยู่ปะปนในกอง
มูลดินทราย แตกต่างตรงที่มาของแร่ที่ขอครอบครอง ซึ่งอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี
ออกใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครอง เลขที่ ๑๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ชนิดแร่
มูลดินทรายที่มีดีบุกเจือปน ซึ่งเป็นแร่จากประทานบัตรที่สิ้นอายุตามข้อ ๕ (๑) ไม่ใช่แร่ตาม
ข้อ ๕ (๖) แม้ใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครองจะมีอายุสิ้นสุดทุกวันที่ ๓๑ ธันวาคมของทุกปี
แต่สิทธิการครอบครองแร่มิได้สิ้นสุดเนื่องจากยังต้องรายงานแร่คงเหลือ ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอ
มิแร่ไว้ในครอบครอง (แบบคำขอ ๒๓) ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเป็นการต่อ
อายุใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครอง (ต่อเนื่อง) มิใช่เป็นการยื่นคำขอ (ใหม่) และกรณีของแร่
มูลดินทรายนั้น สำนักอุทยานแห่งชาติมีหนังสือ ที่ ทส ๐๙๑๐.๕๐๕/๕๕๖๙ ลงวันที่ ๑๓
พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ระบุว่า การเข้าไปดำเนินการขนย้ายมูลดินทรายไม่อยู่ในระเบียบ
กรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าไปดำเนินการทำเหมืองแร่หรือปิโตรเลียมที่ได้รับ
ใบอนุญาต อาชญาบัตร ประทานบัตร หรือสัมปทาน อยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกากำหนด
อุทยานแห่งชาติใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ อก ๐๕๑๔/๙๙๘ ลงวันที่
๒๖ มีนาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การพิจารณาการออกใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครอง ระบุว่า
การยื่นขอใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครองชนิดแร่มูลดินทราย ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามระเบียบ
ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งไม่สามารถออก
ใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครองชนิดมูลดินทรายได้ ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีติดตามการต่ออายุ
ใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครองต่ออุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากมีความจำเป็น
ในการนำใบอนุญาตมิแร่ไว้ในครอบครองปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ไปยื่นประกอบการพิจารณาของ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตเข้าไป

/ดำเนินการ...

ดำเนินกิจการทำเหมืองแร่หรือปิโตรเลียมภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ (๑๓) ประกอบกับมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว แต่จนถึงขณะนี้คำขอมิแร่ไว้ในครอบครองชนิดแร่ดีบุกปนมลทิน น้ำหนัก ๑๑๐ ทาบหลวง ซึ่งมีการรับจดทะเบียนคำขอแล้วแต่ใบอนุญาตยังไม่ออก ส่วนคำขอมิแร่ไว้ในครอบครองชนิดแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำหรือมูลดินทรายที่มีดีบุกเจือปน น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน ไม่รับจดทะเบียนคำขอ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดียื่นแบบรายงานแร่คงเหลือดังกล่าวทุกเดือนตามปกติ และมีหนังสือลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ติดตามผลการแก้ไขปัญหาแต่ไม่มีความคืบหน้า ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๕๑๑/๑๗๓ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๙ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจพิจารณาขอกฎหมายแทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ (๑๓)

ภายหลังยื่นคำฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเสนอร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ขณะนี้อยู่ในการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มาตรา ๘๓ บัญญัติว่า ในกรณีที่ใบอนุญาตครอบครองแร่ สิ้นอายุและไม่ได้ยื่นคำขอต่ออายุตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดินทั้งสิ้น แร่ที่ตกเป็นของแผ่นดินให้อธิบดีมีอำนาจจัดการ นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ที่มาของการไม่ได้ยื่นขอต่ออายุหรือไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ให้แร่นั้นตกเป็นของแผ่นดินมาจากเหตุที่กำหนดชั้นตอนถ้าเอกสารไม่ครบผู้ประกอบการไม่สามารถยื่นคำขอได้ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถลงทะเบียนทั่วไปได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกกระเปียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงเป็นการออกกระเปียบเพื่อไปสอดรับกับร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มากกว่าพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ยังมีผลบังคับใช้ ทั้งมีการเพิ่มอำนาจให้อธิบดีมีอำนาจแต่งแร่ของกลางให้มีราคาสูงขึ้น รวมถึงกำหนดค่าธรรมเนียมขนย้ายมูลดินทราย และเป็นการบังคับใช้กฎหมายทางอาญามายึดทรัพย์ โดยไม่ได้เกิดจากการกระทำความผิดหรือมิได้กระทำความผิดทางอาญา ส่วนร่างมาตรา ๘๙ ที่กำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวน หวงห้ามหรือใช้ประโยชน์อื่นในพื้นทีนั้น โดยพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองแร่ได้ต้องเป็นพื้นที่ดังต่อไปนี้ (๑) มีแหล่งแร่อุดมสมบูรณ์และมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง (๒) มีใช้พื้นที่ตามกฎหมายเฉพาะเรื่องห้ามการเข้าทำประโยชน์ใด ๆ โดยเด็ดขาด รวมถึงพื้นที่ตามกฎหมายว่าด้วยเขตปลอดภัยและความมั่นคงแห่งชาติ นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า กรณีดังกล่าว

/อยู่ในเงื่อนไข...

อยู่ในเงื่อนไขตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตเข้าไปดำเนินกิจการทำเหมืองแร่หรือปิโตรเลียมภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ (๑๓) ประกอบกับมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ถือว่าไม่ใช่พื้นที่ห้ามการเข้าทำประโยชน์เด็ดขาด เพราะเป็นพื้นที่ที่ถูกกำหนดเป็นแหล่งแร่ก่อนการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือเพื่อขอให้ทบวงร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและขอความเป็นธรรมต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่จะได้รับอนุญาตให้ขนแร่จากเจ้าของพื้นที่หรือไม่ เป็นคนละประเด็นกับการต่ออายุใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (ต่อเนื่อง) เนื่องจากเป็นกฎหมายคนละฉบับการที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตก็ตาม สิทธิการครอบครองแร่ยังเป็นของผู้ฟ้องคดีเพียงแต่ขนย้ายแร่ไม่ได้เท่านั้น ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลวินิจฉัยว่า (๑) กรณีคณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นการนำบทบัญญัติสำหรับผู้กระทำความผิดทางอาญามาบังคับใช้ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช (๒) กรณีคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติเห็นชอบและพิจารณาร่างมาตรา ๘๓ เข้าข่ายผิดพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ยังมีผลบังคับใช้ และผิดหลักจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (๓) ระหว่างระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงระเบียบแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครองปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการอนุญาตเข้าไปดำเนินกิจการทำเหมืองแร่หรือปิโตรเลียมภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๓ (๑๓) ประกอบกับมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้วหน่วยงานใดต้องดำเนินการออกใบอนุญาตก่อน ตามลักษณะงานบริการประชาชนของหน่วยงานต่อเนื่อง (๔) กรณีผู้ประกอบการที่ยังไม่ได้รับการต่อใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (ต่อเนื่อง) เนื่องจากปัญหาระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ขอให้ศาลคุ้มครองกองแร่ก่อนร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มาตรา ๘๓ ใช้บังคับ หรือก่อนการพิจารณาร่างมาตรา ๘๓ ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การเพิ่มเติมว่า กรณีผู้ฟ้องคดีอ้างร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมาสนับสนุนข้ออ้างของตนด้วยการโต้แย้งเนื้อหาต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เกี่ยวกับประเด็นพิพาทในคดีนี้

/ทิ้งร่าง...

ทั้งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวปัจจุบันยังไม่ได้มีผลบังคับใช้ ส่วนกรณีการออกระเบียบ
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ใน
ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็เพื่อใช้บังคับให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์
ในปัจจุบัน โดยการขอครอบครองแร่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามกฎหมายและ
ระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเคร่งครัด ซึ่งการขอครอบครองแร่ดีบุกปนมลทิน น้ำหนัก ๑๑๐ ทาบหลวง
กับแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน มีรายละเอียดข้อเท็จจริงที่แตกต่างกัน
การจะครอบครองแร่ดีบุกเกินกว่าสองกิโลกรัมโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีต้องได้รับ
ใบอนุญาตให้ครอบครองแร่ดังกล่าวถึงจะได้รับความคุ้มครองให้มีสิทธิครอบครองแร่ได้
หากไม่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่มีสิทธิครอบครองแร่
ดังกล่าวได้ แต่สำหรับการรายงานแร่คงเหลือเป็นการแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบถึง
จำนวนแร่ที่มีอยู่เพื่อการกำกับดูแลได้อย่างถูกต้องและป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิด
ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ การรายงานแร่คงเหลือจึงเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
เว้นแต่แร่ที่ได้หมดสิ้นไป และการรายงานแร่คงเหลือไม่ได้ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครอง
แร่แต่อย่างใด สำหรับพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีขอครอบครองแร่ดีบุกเป็นพื้นที่ป่าไม่อยู่ในเขตพื้นที่
อุทยานแห่งชาติได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
ซึ่งนอกจากต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติ
อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย โดยพิจารณาถึงผลกระทบ
ต่าง ๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อทรัพยากรธรรมชาติด้วย

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การเพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับ
คำคัดค้านคำให้การ

ศาลออกนั่งพิจารณาคดี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยได้รับฟังสรุป
ข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ
ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับช่วงทำเหมืองแร่ดีบุกมาจากนางสาว
สุรัชดี บุษสาย ผู้ถือประทานบัตรที่ ๑๕๘๖๘/๑๒๐๖๗ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑
ตามใบอนุญาตรับช่วงการทำเหมืองที่ ๑/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๐ โดยประทานบัตร
ดังกล่าวมีอายุ ๒๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๑ และสิ้นอายุวันที่ ๑๕

/กุมภาพันธ์...

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ พื้นที่การทำเหมืองแร่ดีบุกตามประทานบัตรอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังใหญ่ - แม่น้ำน้อย ซึ่งกรมป่าไม้ได้อนุญาตให้นางสาวสุรชวดีเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าวตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในป่าสงวนแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๑ ต่อมา พื้นที่ดังกล่าวถูกประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังใหญ่ ป่าแม่น้ำน้อย และป่าห้วยเขยง ในท้องที่ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ และตำบลไทรโยค ตำบลวังกระแจะ ตำบลบ้องตี้ ตำบลลุ่มสุ่ม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หลังจากที่ประทานบัตรดังกล่าวสิ้นอายุ อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีมีแร่ดีบุกปนมลทิน จำนวน ๑ กอง น้ำหนัก ๑๑๐ ทาบหลวง ไว้ในครอบครอง ณ บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังกระแจะ อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ได้ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นการออกใบอนุญาตต่อเนื่องจากใบอนุญาตเดิม ในระหว่างนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อขอครอบครองมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน ซึ่งเป็นตะกอนแร่ตกค้างอยู่ในพื้นที่ อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้ออกใบอนุญาตที่ ๑๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองมูลดินทรายที่มีดีบุกเจือปน จำนวน ๑ กอง น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน โดยให้สิ้นอายุวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ เพื่อขอครอบครองมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน เนื่องจากใบอนุญาตครอบครองเดิมสิ้นอายุ อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีปฏิบัติหน้าที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ได้ออกใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้สิ้นอายุวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ขอแก้ไขประเภทแร่ในใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ จากมูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปน เป็นแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีจึงแก้ไขใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ เป็นมีแร่ดีบุกเปอร์เซ็นต์ต่ำไว้ในครอบครอง และเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ กระทรวงอุตสาหกรรมมีหนังสือชี้แจงอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีว่า มูลดินทรายไม่ถือว่าเป็นแร่ แต่มูลดินทรายที่มีแร่ดีบุกเจือปนเป็นแร่เปอร์เซ็นต์ต่ำ การครอบครองแร่เปอร์เซ็นต์ต่ำต้องปฏิบัติตามระเบียบ

/กรมทรัพยากรธรณี...

กรมทรัพยากรธรณี ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่มีไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๓๑ ข้อ ๕ (๖) ประกอบข้อ ๑๐ วรรคสาม โดยก่อนที่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะออกใบอนุญาตให้มีแร่เปอร็เซนต์ดำไว้ในครอบครอง ให้ทำความเห็นเพื่อขอความเห็นชอบจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อน ซึ่งในการออกใบอนุญาตที่ ๑๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ และใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี ไม่ได้เสนอเรื่องขอความเห็นชอบจากอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ก่อน อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีจึงส่งเรื่องคำขอที่ ๒๑/๒๕๕๖ ตามใบอนุญาตที่ ๑๒/๒๕๕๖ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่า แร่ดีบุกเปอร็เซนต์ดำ จำนวน ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน ตั้งอยู่ในพื้นที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมาย จึงให้อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีแจ้งผู้ฟ้องคดียื่นขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่และทำความตกลงกับหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ก่อน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงจะพิจารณาให้ความเห็นชอบในการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีมีแร่ไว้ในครอบครอง ต่อมา ได้มีการตราพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้อนุญาตตามกฎหมาย) ต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนในเรื่องของการอนุญาตทุกประเภทที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งรวมถึงในเรื่องการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบแร่ ๒๓) เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจถึงรายละเอียดของเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นต้องใช้ยื่น รวมทั้งกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน โดยประชาชนก็จะต้องยื่นคำขออนุญาตตามคู่มือสำหรับประชาชน ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีได้รับหนังสือขอครอบครองต่อเนื้อแร่ดีบุกปนมลทิน น้ำหนัก ๑๑๐ หาบหลวง และแร่ดีบุกเปอร็เซนต์ดำ น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน ของผู้ฟ้องคดีจากการตรวจสอบการขอครอบครองต่อเนื้อแร่ดีบุกปนมลทิน น้ำหนัก ๑๑๐ หาบหลวง พบว่าแร่ดังกล่าวได้ถูกบรรจุอยู่ในถุงเรียบร้อย จึงรับคำขออนุญาตมีแร่ดีบุกปนมลทินไว้ในครอบครอง น้ำหนัก ๑๑๐ หาบหลวง เป็นเลขรับที่ ๖๖๐๗ ส่วนการตรวจสอบการขอครอบครองต่อเนื้อแร่ดีบุกเปอร็เซนต์ดำ น้ำหนัก ๓๐๙,๔๐๐ เมตริกตัน พบว่าแร่ดังกล่าววางกองอยู่บนพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติมีต้นหญ้าขึ้นปกคลุมโดยทั่วไป มีลักษณะกลมกลืนไปกับสภาพพื้นที่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี จึงยังไม่ดำเนินการ

/ลงเลขที่รับ...

ลงเลขที่รับคำขอใบอนุญาตมีแร่ดังกล่าว ต่อมา อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีมีหนังสือที่ กจ ๐๐๓๓(๒)/ว ๒๒๗๖ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ว่าระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗ (๕) รายละเอียดเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง ในข้อ (๕.๔) กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองต้องมีหนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่กรณีแร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีข้อดังกล่าวเป็นการเพิ่มเติมข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗ (๕) รายละเอียดเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง ในข้อ (๕.๔) ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และหากไม่ขอบด้วยกฎหมาย จะต้องเพิกถอนระเบียบข้อดังกล่าวหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า คำขอตามพระราชบัญญัตินี้ให้ทำตามแบบพิมพ์ที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่กำหนด วรรคสอง กำหนดว่า หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการขอใบอนุญาต ตลอดจนการต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา ๑๐๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ วรรคสอง บัญญัติว่า เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง ในการนี้ให้กำหนดสถานที่ที่จะมีแร่นั้นไว้ในครอบครอง และจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตนั้นก็ได้ วรรคสี่ บัญญัติว่า ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองให้มีอายุเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคมของปีที่ยื่นออก กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ข้อ ๘ กำหนดว่า การยื่นคำขอรับใบอนุญาตอื่น ๆ (นอกจากคำขออาชญาบัตร อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตร ประทานบัตรชั่วคราว ใบอนุญาตแต่งแร่ ตามข้อ ๑ - ข้อ ๗) ผู้ยื่นคำขอต้องแนบหลักฐานตามที่ระบุไว้ในคำขอ คำขอใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบคำขอ ๒๓) ห้ายคำขอระบุว่า พร้อมคำขอนี้ข้าพเจ้าได้แนบแผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งสถานที่เก็บแร่ในครอบครองมาด้วยแล้ว ระเบียบ

/กรมอุตสาหกรรม...

กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ใน
 ครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ หมวด ๒ การยื่นคำขอมิแร่ไว้ใน
 ครอบครอง ข้อ ๗ (๕) กำหนดว่า รายละเอียดเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง ข้อ (๕.๔)
 หนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ กรณีแร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองตั้งอยู่ในเขต
 อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี
 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๑๖ บัญญัติว่า ภายในเขตอุทยาน
 แห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด (๑) ... (๑๓) เข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหาผลประโยชน์ เว้นแต่
 จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และคำขออนุญาตเข้าไปดำเนินการเหมืองแร่
 หรือปิโตรเลียมภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ (๑๓) ประกอบกับมาตรา ๓๐
 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ที่แก้ไขเพิ่มเติมแล้ว (แบบ อ.ช. ๕) ข้อ ๔
 กำหนดว่า พร้อมกับคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานต่าง ๆ มาด้วยดังนี้ ๑. สำเนาใบอนุญาต
 ตามกฎหมายว่าด้วยแร่

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเห็นว่า หลักเกณฑ์วิธีการ
 และเงื่อนไขในการขอใบอนุญาต ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่
 กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่
 พ.ศ. ๒๕๑๐ เมื่อข้อ ๘ ของกฎกระทรวงดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับคำขอรับใบอนุญาตมีแร่ไว้ใน
 ครอบครองกำหนดแต่เพียงให้ผู้ยื่นคำขอต้องแนบหลักฐานตามที่ระบุไว้ในคำขอ และคำขอ
 ใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง (แบบคำขอ ๒๓) ก็กำหนดเฉพาะให้ระบุประเภทแร่ที่ขอ
 อนุญาต จำนวน น้ำหนัก สถานที่ที่ครอบครองแร่ เหตุผลในการขอมิแร่ไว้ในครอบครอง
 รวมทั้งให้แนบแผนที่สังเขปแสดงที่ตั้งสถานที่เก็บแร่ไว้ในครอบครองเท่านั้น โดยแบบคำขอ ๒๓
 ไม่ได้กำหนดให้แนบความเห็นชอบของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ที่แร่ตั้งอยู่ด้วยแต่อย่างใด
 เมื่อกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๑๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
 ไม่ได้กำหนดให้การยื่นคำขอมิแร่ไว้ในครอบครองกรณีแร่นั้นตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ
 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีก่อน
 ต้องมีหนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ กรณีแร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองตั้งอยู่
 ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือ
 มติคณะรัฐมนตรีก่อน จึงจะอนุญาตได้ ดังนั้น การกำหนดขั้นตอนให้ต้องมีหนังสืออนุญาต
 ของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ก่อน เป็นการกำหนดขั้นตอนของการพิจารณาอนุญาตไว้
 นอกเหนือจากที่กฎหมายให้อำนาจ จึงไม่อาจกระทำได้และไม่มีผลใช้บังคับ อีกทั้ง ปัจจุบัน

/ยังไม่มี...

ยังไม่มีกฎหมายใดหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีและกรมป่าไม้ต้องได้รับอนุญาตจากอีกหน่วยงานจึงจะอนุญาตในส่วนการอนุญาตตามกฎหมายของตนได้ การพิจารณาอนุญาตในส่วนของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ และพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ จึงแยกพิจารณาจากกันได้ กล่าวคือ มาตรา ๑๐๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ประกอบมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่มีอำนาจกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองให้ต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติด้วยได้ ส่วนคำขอตามแบบ อ.ช. ๕ ข้อ ๔ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ก็กำหนดให้ผู้ขออนุญาตต้องแนบหลักฐานใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่ มาพร้อมกับคำขอด้วย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกกระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๗ (๕) รายละเอียดเกี่ยวกับแร่ที่ขอมิไว้ในครอบครอง ในข้อ (๕.๔) ที่กำหนดให้ผู้ขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองต้องแนบหลักฐานหนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ กรณีแร่ที่ยื่นขอมิไว้ในครอบครองตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงสมควรเพิกถอนเฉพาะข้อ ๗ (๕) ในข้อ (๕.๔) ของระเบียบฉบับดังกล่าว

ส่วนคำขอที่ผู้ฟ้องคดีขอให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สามารถดำเนินการพิจารณาปัญหาตามข้อพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้คู่มือประชาชนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ และเสนอปัญหาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาได้ตามปกติ นั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ถือเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตให้มีความชัดเจน รวมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว เพื่อให้การบริการและข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต อันเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนตามหลักของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพิจารณาการออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้อาชญาบัตร ตามกฎหมายหรือกฎหมายหน่วยงานของรัฐนั้น โดยผู้อนุญาตตามกฎหมายจะต้องดำเนินการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนทุกงานบริการ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติ

/การอำนวยความสะดวก...

การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๖ บัญญัติว่า ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) ... (๕) รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการอนุญาตและการดำเนินการของศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป กล่าวคือ พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มีหน้าที่ในการตรวจสอบคู่มือสำหรับประชาชนของหน่วยงานของรัฐในแต่ละกระบวนการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตในคู่มือสำหรับประชาชนว่ามีระยะเวลาที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ซึ่งหากเห็นว่าขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดนั้นมีความล่าช้าเกินสมควร ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ผู้อนุญาตดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็วด้วย อย่างไรก็ตาม หากผู้ฟ้องคดีประสบปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้คู่มือประชาชนตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ก็สามารถใช้สิทธิเสนอเรื่องต่อศูนย์รับคำขออนุญาตได้โดยตรงโดยมาตรา ๑๖ (๔) บัญญัติว่า ในกรณีที่เห็นว่าหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการยื่นคำขอมีรายละเอียดหรือกำหนดให้ต้องส่งเอกสารที่ไม่จำเป็น หรือเป็นภาระเกินสมควรแก่ประชาชนให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) รวมถึงผู้ฟ้องคดีอาจใช้สิทธิตามข้อพิพาทเกี่ยวกับการบังคับใช้คู่มือประชาชนต่อศูนย์รับคำขออนุญาตได้ จึงไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องออกคำสั่งบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีอีก

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มาตรา ๘๓ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช จึงขอให้ศาลปกครองวินิจฉัย นั้น เห็นว่า ศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ คือ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

/พิพากษา...

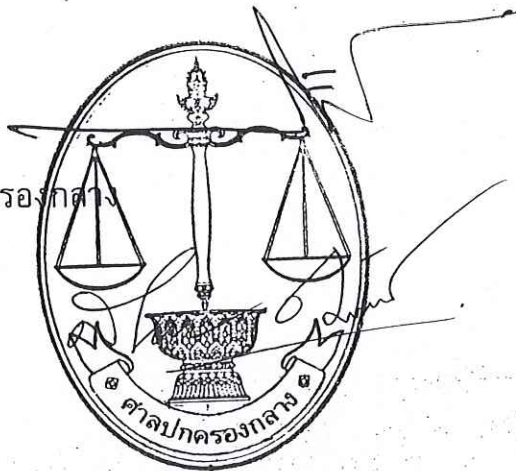
พิพากษาเพิกถอนระเบียบกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับแร่ที่ขอมี้ไว้ในครอบครอง พ.ศ. ๒๕๕๘ เฉพาะข้อ ๗ (๕) ในข้อ (๕.๔) ที่กำหนดให้ผู้ขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครองต้องแนบหลักฐานหนังสืออนุญาตของหน่วยงานเจ้าของพื้นที่ กรณีแร่ที่ยื่นขอมี้ไว้ในครอบครองตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือพื้นที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรี โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

นางอังคณา เสาวทอง
ตุลาการศาลปกครองกลาง

อรรถ เสาธิต

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายธนภุต กิตติวัฒน์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง

นายสัจจา เขม้นงาน
ตุลาการศาลปกครองกลาง

นางจักราวดี มนูญพงศ์
ตุลาการศาลปกครองกลาง

วิมล อรุณ

นายรัฐกรณ์ ทองงาม
ตุลาการศาลปกครองกลาง

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายวิจิตร รักรัติน

สำเนาถูกต้อง
วิ.อ.
นายทวีศักดิ์ เสาธิต
พนักงานคดีปกครองปฏิบัติ